

KOMMUNGEMENSAM VERKSAMHETSHANDBOK

Fastställt av
Kommunfullmäktige

Dokumentansvarig
Strateg soc hållbarhet Louise Weidolf

Datum
2015-12-14 1 (13)

Integration - en handlingsplan med fokus på inrikes och utrikes födda kalmarbor - 2016-2020

Innehåll

1 Inledning	3
Vad menas med integration?.....	3
2 Uppdrag.....	3
Integrationsstrategi för Kalmar län	3
Kommunfullmäktige i Kalmar kommun.....	3
3 Läget i Kalmar kommun	4
Kalmar kommuns Integrationsråd	4
4 Hållbarhet.....	5
Hur skapas integration?	5
Mål	5
Uppföljning.....	5
5 Handlingsplan för Kalmar kommun.....	6
1. Styrning och ledning.....	6
2. Samhället (delaktighet och inflytande).....	7
Social och kulturell delaktighet.....	8
3 Bostäder	9
4 Arbete och sysselsättning.....	10
5 Utbildning	12
Barn och unga	13
Vuxna.....	13

1 Inledning

Vad menas med integration?

”Integration är ett resultat av ett icke-diskriminerande samhälle.”

Paul Lappalainen

Integration är individens förhållande till samhället. Det är en dynamisk process som innebär att människor inkluderas och blir en del i samhället med samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Det handlar alltså om en ömsesidig anpassning av samhällets olika institutioner och grupper.

Motsatsen till integration är segregation som betyder särskiljning eller åtskillnad. Den kan vara till exempel demografisk, etnisk eller socioekonomisk. Segregation kan innebära att en människas ursprung kan ha långtgående och bestående inflytande över individens livschanser. Det är ofta socioekonomiska faktorer som ligger bakom de etniska skillnaderna.

Integrationspolitiken är samhällsövergripande och handlar om hela befolkningen.

Nationellt mål för integrationspolitiken är ”Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund”.

2 Uppdrag

Integrationsstrategi för Kalmar län

Länsstyrelsen är regeringens företrädare för integrationspolitiken i länet och arbetar för att i samverkan med andra aktörer uppnå de nationella integrationspolitiska målen.

Länsstyrelsen har alltså det yttersta ansvaret för länets integrationsarbete och ska bland annat främja regional samverkan mellan länets kommuner, myndigheter, företag och organisationer. De har en stödjande funktion men också en uppföljande funktion på regional och kommunal nivå. Bland annat detta ligger till grund för länsstyrelsens sammankallande roll i det regionala strategiska arbetet.

2013 antogs en regional integrationsstrategi för Kalmar län. Visionen i strategin är att gemensamt i länet skapa förutsättningar för ett inkluderande mottagande där individens resurser tillvaratas och ger en mångfald som bidrar till individens, samhällets och regionens utveckling.

Strategin har bred uppslutning och samverkansparterna är många. Exempel på samverkansparter är, förutom länets kommuner, Arbetsförmedlingen, Landstinget, Försäkringskassan, Polismyndigheten och Skatteverket.

Kalmar kommun ställde sig 2012 bakom den regionala strategin.

Kommunfullmäktige i Kalmar kommun

”Kommunstyrelsen får i uppdrag att med utgångspunkt i den regionala integrationsstrategin för Kalmar län utarbeta en konkret handlingsplan för arbetet de kommande åren.”

Ur Verksamhetsplan med budget 2015 och ekonomisk planering för 2016-2017.

3 Läget i Kalmar kommun

Att möta den demografiska utmaningen och verka för en stabil befolkningsutveckling är en av de viktigaste framtidsfrågorna som kommunen har att hantera. En allt äldre befolkning gör att de som arbetar måste försörja allt fler. För att försörjningsbördan ska kunna ligga kvar på dagens nivå krävs att sysselsättningen ökar för flera grupper samtidigt. Om fler äldre och utrikes födda arbetar får det stor effekt på den framtida sysselsättningen. Att förbättra förutsättningarna för utrikes födda att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden är en mycket viktig uppgift framöver för att hålla tillbaka försörjningsbördan.

Ett stort hinder för inflyttning i kommunen är den rådande bristen på tillgängliga bostäder. En aktivare bostadspolitik tillsammans med satsningar från byggherrar och fastighetsägare behövs då efterfrågan är större än utbudet. Den invandrande befolkningen efterfrågar framför allt hyresrätter.

Sveriges befolkning uppgick till 9 747 355 personer den 31 december 2014. Det är en ökning med 102 491 personer jämfört med året innan. Folkökningen är den största som någonsin uppmätts mellan två enskilda år. Främsta skälet till det är en rekordhög invandring med 126 966 personer.

Trots att invandringen under 2013 var den hittills högst uppmätta fortsatte invandringen att öka under 2014. Under året invandrade 126 966 personer fördelat på 57 853 kvinnor och 69 113 män.

Den enskilt största invandringsgruppen förra året var personer födda i Syrien, drygt 26 000 eller var femte invandrare var syrienfödd. Vanligtvis brukar den största invandringsgruppen vara personer födda i Sverige, men under 2014 var närmare 11 000 fler invandrare födda i Syrien än återinvandrare födda i Sverige” (ur SCB:s statistiknyhet Största folkökningen någonsin).

Av de som invandrade till Sverige under 2014 bosatte sig var fjärde i någon av storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö. Flest invandrade slog sig ner i Stockholm.

Det sker inte bara invandring till Sverige utan även utvandring. Detta gör att själva nettoinvandringen är lägre. Under 2013 utvandrade drygt 50 600 personer från Sverige. Majoriteten av utvandrarerna är födda utomlands. Av den totala utvandringen 2013 var det 68 procent personer som återutvandrade. Dessa hade i genomsnitt tillbringat nästan sju år i Sverige. De vanligaste utvandringsländerna är Norge, Danmark och Storbritannien.

Av Kalmars befolkning 2014 på 64676 personer har 13,9 procent utländsk bakgrund (21,5 i riket som helhet), är 11,1 procent utrikes födda (16,5) samt 4,7 procent är utländska medborgare (7,6). Kalmar kommun ligger alltså under riksgenomsnittet.

Kalmar kommun hade 5077 anställda 2013. Av dessa hade 8,3 procent utländsk bakgrund.

Kalmar kommuns Integrationsråd

Ett starkt civilt samhälle är grunden för en stark demokrati. Ett ökat samarbete mellan den offentliga, privata och ideella sektorn är nödvändigt för att utveckla samhället.

2015 inrättade Kalmar kommun ett Integrationsråd vars syfte är att öka förutsättningarna och möjligheterna för integration. Rådet består bland annat av

ideella föreningar, frivilligorganisationer, studieförbund och näringslivet. Rådet beslutar gemensamt om vilka frågor eller ämnen som diskuteras och fördelar gemensamt uppdrag. Under 2015 har särskilt fokus varit på sysselsättning, språk och attitydförändring. Metoden för arbetet är att utveckla befintliga mötesplatser.

Integrationsrådets mål är att utveckla metoder för dialog och strategisk samverkan med civilsamhället exempelvis genom att arbeta för en ökad kunskapsnivå och attitydförändring men också att se till att goda idéer blir ”verkstad”.

4 Hållbarhet

Hur skapas integration?

”Det är lokalt, nära hemmet ... där människor söker lika rättvisa, lika möjligheter och lika värdighet utan diskriminering. Om inte dessa rättigheter har en betydelse där, har dessa ingen större mening någon annanstans.”

Eleonor Roosevelt, dåvarande ordförande i FN:s organ för mänskliga rättigheter, som i ett tal för FN:s generalförsamling 1958 beskrev hemmets och det lokala sammanhangets centrala betydelse för att de mänskliga rättigheterna ska respekteras.

Integrationsarbetet kräver många samverkande aktörer. Framför allt krävs dialog med invånarna, med dem som är berörda, men också är samverkan både internt inom kommunens organisation och externt med föreningsliv, näringsliv och andra myndigheter en nyckel till ett framgångsrikt arbete för att nå ett integrerat samhälle.

Generellt är det viktigt att fokus ligger på individen, den enskildes förutsättningar och inte på verksamheten eller systemet som byggts upp.

Mål

Utifrån den regionala integrationsstrategin har Kalmar kommun upprättat en handlingsplan för inrikes och utrikes födda kalmarbor.

Handlingsplanen handlar huvudsakligen om förbättrad integration med fler kalmarbor i arbete, att underlätta för utrikes födda att utveckla sin kompetens och ett ökat engagemang i samhället.

Uppföljning

Dokumentet följs upp en gång per mandatperiod i samband med att ett nytt Valfärdsbokslut tas fram. Val av indikatorer följer de indikatorer i Valfärdsbokslut som berör integration. Detta gör att resultaten bland annat kan jämföras över tid och att man talar om samma tidsintervaller i flera rapporter som berör samma fråga.

Val av indikatorer:

- andel utrikes födda
- andel med utländsk bakgrund
- valdeltagande
- utbildningsnivå
- behörighet till gymnasiet
- arbetsinkomst
- ekonomiskt bistånd
- andel barn som lever i fattigdom

Dessutom kommer analyser göras kring:

- boendesegregation
- socialt och kulturellt deltagande
- tillit
- upplevelse av trygghet.

Insatserna som följer handlingsplanen nedan ska följas upp av berörda nämnder. Uppföljningen sker årligen i kommunens uppföljningssystem Hypergene under särskild anvisad rubrik.

5 Handlingsplan för Kalmar kommun

Handlingsplanen bygger på fem prioriterade områden:

1. Styrning och ledning
2. Samhället
3. Bostäder
4. Arbete och sysselsättning
5. Utbildning

Underlaget mot barnfattigdom från 2014 kan med fördel kopplas till den här handlingsplanen likaså Kalmar kommuns likabehandlingsarbete så som exempelvis jämställdhets- och hbtq-arbeten.

1. Styrning och ledning

Ett synligt och tydligt politiskt ledarskap lägger grunden för ett långsiktigt integrationsarbete. Integrationsfrågan bör prioriteras i all kommunikation och tydligt kopplas till det inställda siktet i kommande Vision 2025 om att bli 75 000 invånare. Det bör tydligt framgå att integration inte bara är en del av, utan en förutsättning för, att nå den utveckling och tillväxt som behövs.

Ett tydligt ledarskap som konsekvent förmedlar fakta kring invandring och integration och kommunens intention är viktig för invånarnas förståelse och engagemang. Attitydpåverkan är en viktig ingrediens för att nå ett integrerat samhälle.

Mot bakgrunden att Kalmar kommun behöver både få fler invånare för att fortsätta att utvecklas och samtidigt utveckla sitt arbete för att lyckas med integrationen bör arbetet både förstärkas och samordnas. En effektiv organisation behöver ”riggas” med ett samlat strategiskt integrationsarbete för att främja integrationen i kommunen. Det behövs ett förtydligande av var det övergripande kommunala ansvaret för integrationsfrågan ligger. Detta möjliggör en samlad analys och att effekterna av olika verksamheters arbete ses utifrån ett helhetsperspektiv.

Mycket bra arbete görs idag men kunskapen om varandras arbete kan förbättras. Vad den ene gör måste stödjas av den andre så att inte parallella spår byggs upp.

Insatser	Ansvar
1. Prioritera integrationens betydelse i kommande Vision 2025.	Politiken
2. Låt det synas i medierna att ett aktivt integrationsarbete pågår i kommunen och därför bör integration ingå i riktlinjerna för kommunikation.	Kommunledningskontoret och samtliga förvaltningar lyfter fram sitt integrationsarbete
3. Genomföra en utredning och utifrån den organisera: <ul style="list-style-type: none"> • ett generellt kommunövergripande samlat integrationsarbete samt • utifrån specifika förvaltningars ansvarsområden. 	Kommunledningskontoret

2. Samhället (delaktighet och inflytande)

Valdeltagandet ökade i 2014 års val, men inte i alla grupper. I riksdagsvalet steg valdeltagandet bland inrikes födda men inte bland utrikes födda. Valdeltagandet bland inrikes födda ökade med nästan 2 procentenheter jämfört med 2010. Bland utrikes födda kan dock inte någon statistiskt säkerställd förändring konstateras. Detta medför att skillnaden i valdeltagande mellan dessa två grupper ökar och uppgår 2014 till 17 procentenheter (valdeltagandet var 89 respektive 72 procent). Samtidigt bör det nämnas att antalet utrikes födda har ökat betydligt mellan de två valtillfällena och benägenheten att rösta är lägre bland dem som nyligen fått svenskt medborgarskap än bland dem som varit svenska medborgare en längre tid.

Valdeltagandet ökar alltså med tiden man bott i Sverige men oavsett den tid man bott i landet förblir valdeltagandet bland utrikes födda lägre än bland inrikes födda.

Välfärdsbokslut 2015 visar att valdeltagandet i Kalmar kommun är högt i områden som Lindsdal/Fjölebro, Rinkabyholm/Hossmo och Björkenäs, medan det är lågt i Östra och Västra Norrliden samt Oxhagen.

Som ny i ett land finns ett stort kunskapsbehov rörande praktiska, sociala och samhälleliga frågor. Det är ofta frågor som kvarstår långt efter etableringsåren. Möjligheten att kunna tillgodogöra sig information kring detta är viktig för både integration och demokrati. Det är också viktigt att information finns om Kalmar kommun både som plats och som arbetsgivare.

Södermöre kommun del har, i kommunfullmäktiges verksamhetsplan och budget 2015, haft ett särskilt uppdrag att sprida de kunskaper och erfarenheter som de gjort inom ramen av sitt demokratiutvecklingsarbete till andra nämnder. Att tillvarata deras erfarenheter även fortsättningsvis är viktigt.

Insatser	Ansvar
1. Utveckla medborgardialoger i hela kommunen för att stärka demokratikutvecklingen men med särskilt fokus på områdena Norrliden, Funkabo, Berga, Oxhagen och Smedby.	Samtliga förvaltningar

2. Utveckla befintliga mötesplatser som exempelvis biblioteksfilialer eller familjecentraler för att stödja integrationsprocessen genom att lättillgängligt tillhandahålla information, erfarenheter, kontakter och kommunikationskanaler mellan nya invånare och lokalsamhället.	Kultur- och fritidsförvaltningen, Barn- och ungdomsförvaltningen, Socialförvaltningen, Kommunledningskontoret, Om-sorgsförvaltningen, Sö-dermöre kommun-delsförvaltning
3. Utveckla mottagandet och etableringen i kom-munen genom ett kommungemensamt program där samtliga interna aktörer finns med.	Kommunlednings-kontoret
4. Se över kommunala informationsmaterial utifrån att öka tillgängligheten för fler språkgrupper.	Samtliga förvaltningar, Kommunledningskon-toret har ett övergri-pande ansvar
5. Tillsammans med deltagarna utveckla den Lo-kala överenskommelsen, LÖK, i syfte att bland annat få med fler parter.	Kommunlednings-kontoret

Social och kulturell delaktighet

Utrikes födda har lägre grad av socialt och kulturellt deltagande än inrikes födda. Personer födda utanför Europa rapporterar också att man saknar såväl socialt som praktiskt stöd i högre utsträckning än andra. Nära varannan person som är född utanför Europa uppger att de har svårt att lita på sina medmänniskor.

Integration skapas då människor av olika ursprung med likvärdiga livschanser möts, blandas och berikar varandras erfarenheter. Viktiga arenor för möten och integration är bland annat kultur- och idrottsföreningar. Det finns skillnader i vad och i vilken utsträckning unga deltar i föreningslivet. Flickor med utländsk bakgrund deltar i lägre utsträckning än flickor med svensk bakgrund i idrottsföreningar. Enligt riks-idrottsförbundet är fotboll, basket och kampspor-ter de idrotter där deltagandet är vanligast bland unga med utländsk bakgrund. Deltagandet i förening och kulturskola är kopplat till resurser. Ungdomar som kommer från familjer med större materiella resurser och har svenskt ursprung är överrepresenterade i dessa verksamheter.

Kommunen kan på olika sätt verka för att underlätta skapandet av flera mötesplatser mellan olika befolkningsgrupper, där man kan utveckla förståelse och kunskap om varandras kulturer. Skapa möten mellan människor som annars inte skulle mötas och skapa nätverk människor och organisationer emellan. Kalmar kommun har instiftat ett årligt integrationspris som uppmärksammar insatser och goda exempel i arbetet för ett integrerat Kalmar. Insatserna ska inspirera andra att ta efter och utveckla aktiviteter i samma syfte.

Insatser	Ansvar
1. Fortsatt stöd till, och samarbete med, föreningslivet med särskilt fokus på att utjämna köns-mässiga och socioekonomiska skillnader i barns fritidsaktiviteter.	Kultur- och fritidsförvaltningen, Södermöre kommun-delsförvaltning Socialförvaltningen

<p>2. Tillgängliggöra föreningslivet för framförallt barn och unga med utländsk bakgrund genom att:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utbilda vuxna med utländsk bakgrund i föreningskunskap. - Utveckla ”prova på-verksamhet” för hela familjer med utländsk bakgrund. 	<p>Kultur- och fritidsförvaltningen, Södermöre kommunalförvaltning, Socialförvaltningen</p>
<p>3. Öka tillgängligheten till kommunala verksamheter för barn och unga med utländsk bakgrund och med särskilt fokus på flickor.</p>	<p>Kultur- och fritidsförvaltningen, Södermöre kommunalförvaltning</p>
<p>4. Kommunen ska tillsammans med föreningslivet arbeta med attitydfrågor utifrån diskrimineringsgrunderna där diskriminering och kränkningar på grund av etnicitet är en del. Detta kan exempelvis göras genom kultur- och fritidsförvaltningens arbete med likabehandlingsplaner inom Säker och Trygg förening.</p>	<p>Kultur- och fritidsförvaltningen, Socialförvaltningen som bedömer vilka av deras föreningar som är aktuella.</p>
<p>5. Fortsätt med och utveckla integrationsrådet.</p>	<p>Kommunledningskontoret</p>
<p>6. Tillsammans med Röda Korset och andra samarbetspartners utveckla mentorska programmet i syfte att få fler mentorer.</p>	<p>Kommunledningskontoret</p>
<p>7. Utveckla arbetet med socialt förebyggande insatser i närområden (med t ex. närområdesutvecklare till fler områden än nuvarande).</p>	<p>Socialförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen</p>

3 Bostäder

Den svenska bostadsmarknaden är segregerad vilket betyder att olika befolkningsgrupper ofta bor åtskilda från varandra. Så är det till vissa delar även i Kalmar kommun. De mest segregerade områdena är, enligt Valfärdsbokslut 2015, Åby, Gamla stan och Stensberg. Här är alltså chansen minst att man får en granne med utländsk bakgrund. I Kalmar kommun bor det flesta utrikes födda i framför allt Norrliden och Oxhagen. Norrliden och Oxhagen präglas av hyresrätter medan i exempelvis Gamla stan och Stensberg är andelen bostadsrätter och villor stor.

De olika områdena är delar av en helhet, staden, och behöver ses i sitt samband – inte som isolerade enheter. Det handlar exempelvis om fortsatta satsningar på utveckling av kollektivtrafik och service som underlättar människors vardagsliv samtidigt som ett områdes attraktivitet ökar. En väl fungerande kollektivtrafik spelar en särskilt viktig roll för integrationen då den påverkar invånarnas möjlighet att bo på olika platser i kommunen. Kollektivnära trafik är också en förutsättning för mångas möjlighet till socialt deltagande som exempelvis i föreningslivet.

Människors val och valmöjligheter när det gäller boende har att göra med flera olika faktorer. Det kan handla om inkomst och sysselsättning men det kan också handla om vad man faktiskt erbjuds. Ofta styr ekonomin om man har möjlighet att välja boende eller får ta vad som bjuds.

Insatser	Ansvar
1. Integrationsaspekter ska beaktas i all samhällsplanering, såväl fysisk som social.	Samhällsbyggnadskontoret, Socialförvaltningen
2. Inventera färdiga/befintliga detaljplaner som inte är bebyggda för att bygga bostäder med kort produktionstid.	Samhällsbyggnadskontoret
3. Sträva efter att bygga nya bostäder till rimlig hyra, för att alla människor ska ha möjlighet att etablera sig på bostadsmarknaden.	Samhällsbyggnadskontoret/ Kommunledningskontoret
4. I dialog med Kalmar läns landsting utreda om subventionering alternativt kostnadsfria bussresor för barn och ungdom efter skoltid och under helger. Detta för att ge likvärdiga möjligheter till utbildning, arbete, service och för att kunna delta i kultur- och föreningsliv.	Samhällsbyggnadskontoret
5. Utveckla arbetet med hyresbostäder och kollektivnära trafik i samklang.	Samhällsbyggnadskontoret
6. Fördjupa information och dialog med lokala fastighetsägare och privata hyresvärdar om invandringens och mångfaldens betydelse ur ett tillväxtperspektiv.	Samhällsbyggnadskontoret/ Kommunledningskontoret
7. Starta ett nätverk med kommunens fastighetsägare i syfte att få igång en samverkan/samsyn kring hur bostäder förmedlas.	Kommunledningskontoret
8. I den långsiktiga planen för hur omsorgsverk-samheten ska se ut om tio år bör ett särskilt fokus på kalmarbor med utländsk bakgrund finnas.	Omsorgsförvaltningen, Södermöre kommun-delsförvaltning

4 Arbete och sysselsättning

Forskare konstaterar att det är vanligare att vänskapsband knyts mellan svenskfödda och invandrare på arbetsplatsen än i uppblandade bostadsområden. Det visar att det är viktigare att personer med olika bakgrund möts på arbetsplatsen än att de bor grannar. Grannar kan man undvika men de flesta tvingas förhålla sig till sina kollegor.

I Sverige har utrikes födda generellt lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda. Bland flyktingar och anhöriginvandrare som nyligen kommit till Sverige är det få som börjar arbeta direkt. Den vanligaste sysselsättningen är istället studier. I en rapport från SCB har det studerats hur förvärvsfrekvensen utvecklas för utrikes födda som invandrade till Sverige under åren 1997-1999.

Av gruppen som studerats har de flesta kommit som flyktingar eller anhöriginvandrare från länder utanför Norden och EU. Året efter invandring ägnar sig de flesta åt studier. Med tiden ökar andelen som förvärvsarbetar. Efter 10 års tid i Sverige, alltså 2007-2009, förvärvsarbetar omkring 60 procent av kvinnorna som invandrat som flykting- eller anhöriginvandrare. Bland männen förvärvsarbetar något mer än 60 procent av flyktingarna och omkring 70 procent av anhöriginvandrarna. De som inte förvärvsarbetar försörjs via arbetslöshetsersättningar eller ekonomiskt bistånd, men inkomster från bland annat Försäkringskassan förekommer också.

Enligt SCB så kan man generellt säga att det är vanligare att vara egenföretagare om man är född utanför Sverige. Den bransch som hade den största andelen utrikesfödda egenföretagare var hotell- och restaurangbranschen, där 70 procent var födda utanför Sverige. Även inom transport och magasinering fanns en förhållandevis stor andel utrikesfödda, 28 procent.

Arbetsförmedlingen har ett samordnande ansvar för att ge nyanlända rätt förutsättningar för att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och klara sin egen försörjning.

Under 2014 har Arbetsförmedlingen genom ett särskilt regeringsuppdrag arbetat med att utveckla metoderna för och öka omfattningen av validering av nyanlända invandrades kompetens.

Bland annat har Arbetsförmedlingen identifierat tre huvudsakliga utmaningar i arbetet med att öka antalet nyanlända i validerande insatser; identifiering av kompetens, tillgång till validerande insatser och kompletterande utbildning samt attityder och föreställningar.

I sin rapport uttrycker Arbetsförmedlingen bland annat att man avser att utöka samarbetet med arbetsgivare för att tillvarata utländsk kompetens.

Kommunernas direkta ansvar när det gäller rätten till arbete är begränsad. Det finns dock mycket som kommunerna kan göra för att underlätta för personer att komma in på den ordinarie arbetsmarknaden.

Det är viktigt att den kommunala verksamheten i sin helhet bidrar till att skapa förutsättningar för arbete, exempelvis näringslivsutveckling, och att människor har de kunskaper och kompetenser som krävs på arbetsmarknaden. Kommunerna har också ett direkt ansvar när det gäller att anställa personer och påverka andra arbetsgivare från alla grupper i samhället och att ha ett icke diskriminerande förhållningssätt.

I Kalmar kommun är arbetslösheten högst i Norrliden, Karlslunda, Oxhagen och Funkabo. Lägst arbetslöshet finns i bland annat Björkenäs, Bremerlyckan, Getingen och Gamla stan.

Medianinkomsten i Kalmar kommun är högst i Björkudden, Varvsholmen och Stensö. Lägst är den i Tallhagen och Norrliden.

Insatser	Ansvar
1. Initiera dialog med Linnéuniversitetet om kompletteringsutbildningar för kommande bristyrken.	Kommunledningskontoret
2. Möjliggöra språk- och praktikplatser på samtliga förvaltningar exempelvis med en kontaktperson/förvaltning.	Samtliga förvaltningar
3. Tillämpa sociala krav vid upphandling så att personer som står långt från arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning/praktik/arbete/studier.	Serviceförvaltningen
4. Tillsammans med personalutvecklarna utreda hur man kan utveckla rekryteringsprocessen i syfte att öka andelen anställda med utländsk bakgrund (ex. genom utveckling av kravprofiler och chefsstöd i mångfaldsfrågor).	Kommunledningskontoret

5. Utveckla ingångar till de privata arbetsgivarna för att ta fram praktikplatser för invandrare (ex mot de gröna näringarna).	Kommunledningskontoret
6. Uppmuntra och stödja kunskapsspridning i näringslivet om fördelarna med att ha en personalstyrka med breda språkliga och kulturella erfarenheter och att mångfald i arbetslivet är utvecklande och kan vara vinstgivande.	Kommunledningskontoret
7. Genom projekt Arbetslöshet fortsätta arbeta med att hålla nere arbetslösheten för utsatta grupper.	Kommunledningskontoret, Socialförvaltningen
8. Fortsatt arbete med rätt till heltid.	Samtliga förvaltningar

5 Utbildning

Enligt SCB är hög utbildning ungefär lika vanlig bland utrikes födda som invandrat under 2000-talet som bland jämnåriga inrikes födda. Däremot är andelen med gymnasiet som högsta utbildningsnivå betydligt lägre än för inrikes födda.

En växande befolkning och allt fler äldre gör att bristen på utbildade inom vård och omsorg kan komma att bli stor. Detta gäller framför allt vård- och omsorgsutbildade på gymnasienivå. Behovet av personal inom främst äldreomsorgen men även inom området funktionsnedsättning beräknas öka kraftigt, särskilt efter 2020 då 40-talisterna kommer upp i den mer vårdbehövande åldersgruppen 80 år och äldre. Även behovet av två-språkig personal ökar då allt fler äldre med utländsk bakgrund kommer att vara i behov av äldreomsorg. Samtidigt förväntas tillgången på arbetskraft att minska då intresset för vård- och omsorgsutbildningen inom gymnasieskolan inte är tillräckligt stor. Att få unga intresserade av att välja just vård- och omsorgsutbildning är en utmaning.

Andra yrkesgrupper med kommande rekryteringsproblem är bland annat förskolelärare och fritidspedagoger, grund- och gymnasielärare och då framför allt yrkeslärare. Även hotell- och restaurangsektorn bedöms fortsätta att växa.

Utbildningsnivå har betydelse för medellivslängd. Skillnader i förutsättningar för hälsa påverkar såväl livskvalitet som livslängd.

En hög utbildningsnivå ökar även förutsättningarna för demokrati och delaktighet i samhället.

Utbildning har oerhört stor betydelse för ungdomars framtida möjligheter. Att få lyckas i skolan och med sina studier är en förutsättning för framtida etablering på arbetsmarknaden och för ett framtida gott liv. Utrikes födda elever som kommit till Sverige efter skolstarten är en särskilt utsatt grupp då endast drygt hälften av dem uppnår gymnasiebehörighet och idag kräver i stort sett hela arbetsmarknaden minst gymnasieutbildning.

Barn och unga

Insatser	Ansvar
1. Öka förskolor och skolors mångkulturella och förebyggande arbete för integration.	Barn- och ungdomsförvaltningen, Södermøre kommunfelsförvaltning
2. Öka andelen utrikes födda elever som uppnår kunskapskraven för att komma in på gymnasieskolan.	Barn- och ungdomsförvaltningen, Södermøre kommunfelsförvaltning
3. Utveckla insatser som minskar hemförhållandets betydelse för att nå kunskapsmålen i skolan.	Barn- och ungdomsförvaltningen, Södermøre kommunfelsförvaltning
4. Arbeta för att få ungdomar intresserade av att gå gymnasieprogram som är kopplade till framtida bristyrken.	Barn- och ungdomsförvaltningen, Södermøre kommunfelsförvaltning
5. Utveckla förskolors och skolors information på fler språk än svenska (t.ex. kösystem, föräldramötesinformation).	Barn- och ungdomsförvaltningen, Södermøre kommunfelsförvaltning

Vuxna

Insatser	Ansvar
1. I samverkan med gymnasieförbundet fortsätta att utveckla sfi som ett verktyg för integration.	Kommunledningskontoret
2. Idag finns yrkesspår inom vård och omsorg samt transport kopplat till sfi. I samverkan med gymnasieförbundet starta yrkesspår inom fler områden kopplat till bristyrken i regionen.	Kommunledningskontoret
3. Starta fler förberedande orienteringskurser inom den kommunala vuxenutbildningen för att öka förutsättningarna för fler att kunna läsa vård- och omsorgskurser på gymnasial nivå.	Kommunledningskontoret
4. Utveckla yrkessvensklärrstödet på gymnasienivå inom den kommunala vuxenutbildningen.	Kommunledningskontoret
5. Undersöka möjlighet till språkträning/språkutveckling för föräldralediga i närområden t.ex. i samverkan med familjecentraler/öppna förskolor/sfi.	Kommunledningskontoret, Barn- och ungdomsförvaltningen, Södermøre kommunfelsförvaltning, Socialförvaltningen